

Kom igång med lek och kommunikation

Manual för kursledare

Lena Nilsson och Vera Nycander

Habiliteringen i Uppsala län, 2021

Innehåll

Inledning.....	3
Kursens syfte	3
Bakgrund till kursen.....	3
Vem kan hålla kursen	3
Att ordna kursen.....	3
Rekrytera deltagare.....	3
Råd om praktiskt arrangemang	4
Kursens innehåll	4
Kursens upplägg	4
Tillfälle 1 – Rutiner i vardagen.....	5
Tillfälle 2 - Kommunikation.....	6
Tillfälle 3 - Lek.....	7
Utvärdering av kursen	7
Kursledarens roll.....	8
Förklara och motivera	8
Ge feedback på hemuppgifter.....	9

Inledning

Kursens syfte

Syftet med kursen är att hjälpa föräldrar att tillgodogöra sig de tips och råd som finns på webbsidan "Tidig intervention – Kom igång med lek och kommunikation". Vi tror att kursen kan förebygga kommunikativa och språkliga svårigheter, som på längre sikt kan ge problem med samspel och lek. Vi tror också att strategierna kan stärka relationen mellan föräldrar och deras barn och hjälpa föräldrar att få till fungerande rutiner i vardagen. Målsättningen med kursen är att föräldrarna både förstår strategierna samt att de med hjälp av hemuppgifterna kommer igång att använda strategierna under kursens gång.

Bakgrund till kursen

På habiliteringen har vi sedan 20 år tillbaka utrett och behandlat små barn med autism. En stor och viktig del av vårt behandlingsprogram är föräldrakurser. Många föräldrar vars barn kommer till habiliteringen uttrycker att de hade önskat stöd mycket tidigare än de fått. Från forskning vet vi också att omgivningen har bättre chanser att påverka barnets kommunikationsförmåga ju tidigare de går in med medvetna strategier.

I mötet med BVC-sköterskor har vi också fått ta del av deras frustration över långa väntetider för de små barn som remitterats vidare till psykolog och logoped. I kontakt med personal på öppna förskolor har personalen särskilt uttryckt en oro för alla familjer som inte har svenska som modersmål och därför kan ha svårt att tillgodogöra sig information och tips på svenska. På öppna förskolor får personalen många frågor från föräldrar om hur de ska göra för att stötta sina små barns utveckling.

Vi såg alltså ett behov av att utveckla tillgänglig information och utbildning som kan erbjudas föräldrar tidigare i vårdkedjan. Därför tog vi fram webbsidan "Tidig intervention – Kom igång med lek och kommunikation". Många föräldrar kan på egen hand tillgodogöra sig innehållet på webbsidan, men en del föräldrar behöver få lite extra stöd på vägen. Den här föräldrautbildningen kan vara det som behövs för de som inte kommer igång på egen hand.

Vi ser det som viktigt att tillgängliggöra information för fler föräldrar som har svårt att tillgodogöra sig information på talad och skriven svenska. Vi har därför låtit översätta webbsidan. Dessa föräldrar kan dessutom vara i större behov av råd och information då de inte har sina familjenätverk på nära håll och kan vara mindre etablerade i samhället.

Vem kan hålla kursen

Vi tror att du som arbetar exempelvis på BVC, öppna förskolan, en logopedmottagning, familjeenhet eller habiliteringen kan hålla i kursen. Det viktiga är att man som professionell är insatt i webbsidans innehåll och har läst manualen.

Att ordna kursen

Rekrytera deltagare

Vi kommer i den här manualen hänvisa till deltagarna som föräldrar, men det kan givetvis också gälla andra närstående som går kursen. Kursen riktar sig till föräldrar med små barn som är intresserade av att lära sig mer om hur de kan stötta sina barns utveckling inom lek och kommunikation. Vi tänker att man kan rekrytera föräldrar genom en öppen inbjudan på exempelvis öppna förskolor eller mer aktivt rekrytera föräldrar som man tror skulle ha särskild nytta av kursen, exempelvis på BVC.

En bra idé kan också vara att samverka mellan BVC, öppna förskolan, familjeenheter och kulturdoulor eller andra verksamheter som arbetar med små barn.

I kursmaterialet ingår ett förslag på hur en inbjudan till kursen kan utformas.

Råd om praktiskt arrangemang

Efter att ha arrangerat föräldrakurser har vi samlat råd kring saker som kan underlätta arrangemanget av kursen.

Lokaler: Hitta gärna en lokal som är lättillgänglig för deltagarna. Vi tror att det är lättare att få med sig deltagarna om lokalen kan ligga i närområdet och om föräldrarna har besökt den tidigare, exempelvis öppna förskolan, BVC eller ett bibliotek. För att genomföra kursen behöver man även tillgång till projektor där man kan visa PowerPoint och filmer från webbsidan.

Tolkar: Då tolkar är kostsamma och inte är insatta i kursens innehåll har vi provat att utbilda och använda kulturdoulor i föräldrautbildningen. Kulturdoulorna stöttar kvinnor under graviditet, förlossning och nyföddhetsperiod och vi tänker att deltagande i denna typ av föräldrakurser är en förlängning av det. Kulturdoulorna kan hjälpa till att förklara innehållet och stötta och peppa föräldrar att prova. Erfarenheten från Uppsala är att det fungerat mycket bra att involvera och använda kulturdoulorna i föräldrautbildningen.

Barnvakt: Beroende på vilka deltagarna är, är vår erfarenhet att många av dem har små barn som ännu inte börjat på förskola. Vid en föräldrakurs hade många föräldrar med sig små barn vilket försvårade både själva kursgenomgången men framförallt diskussionen kring hemuppgifterna. Vi rekommenderar därför att hålla kursen utan barn. För att kursen ska vara lättillgänglig tror vi dock att det är en stor fördel om man kan erbjuda barnvakt i anslutning till kursen.

Fika: Ett uppskattat och trevligt inslag på föräldrautbildningen har varit att fika tillsammans med barnen som avslutning på kurstillfället.

Böcker: Hemuppgiften till kurstillfälle två är att läsa bok tillsammans med sitt lilla barn. Inom ramen för projektet har vi haft möjlighet att ge alla deltagarna boken "Dadda hälsar på". Vår erfarenhet hittills är att det varit mycket uppskattat och att det hjälpt föräldrarna mycket att använda strategierna för gemensam bokläsning. I den mån ekonomin tillåter rekommenderar vi varmt att ge ut böcker. Annars kan man stötta föräldrar att låna böcker på bibliotek.

Kursmaterial: Allt material vi använt till kursen finns tillgängligt och utskrivbart på webbsidan.

Diplom: I kursmaterialet ingår också ett diplom som man kan dela ut till deltagarna vid sista tillfället.

Kursens innehåll

Kursens upplägg

Kursen består av tre tillfällen. Det första tillfället handlar om rutiner i vardagen, det andra om kommunikation och det sista om lek. I kursmaterialet ingår PowerPoint till de tre tillfallen. I PowerPoint-presentationerna finns anteckningar som kan hjälpa kursledaren att förklara och ge exempel. Mellan varje tillfälle får föräldrarna i hemuppgift att prova de strategier som presenterats på kursen. I kursmaterialet ingår också hemuppgiftslappar som förtydligar hemuppgiften och hjälper föräldrarna att minnas strategierna. Uppföljningar görs sedan i grupp kommande kurstillfälle.

Kursens innehåll bygger helt på webbsidan Tidig intervention – kom igång med lek och kommunikation. Webbsidan fungerar alltså som en kursbok som föräldrarna kan besöka mellan kurstillfallen. Som kursledare är det viktigt att vara väl insatt i innehållet på hela webbsidan.

När vi utformade kursen valde vi att lägga tillfället om rutiner först då vi upplever att de allra flesta föräldrar är motiverade att försöka få rutiner att fungera bättre samt att de flesta lyckas omsätta någon strategi från utbildningen. När vardagen fungerar smidigare och föräldrarna märker att de kan påverka familjesituationen får föräldrarna både självförtroende och utrymme för att ta till sig strategier för att stötta sitt barns utveckling inom lek och kommunikation. Vi har också sett att tillfället fungerar bra för att bygga upp förtroende för metoderna och kursledare. Kurstillfällena kan läggas i annan ordning men kursledare bör fundera över varför man vill ändra ordningen och utvärdera hur man tycker att det går.

Vi upplever att kurstillfällena kan stå bra för sig själva om man inte har möjlighet att ordna hela kursen. Ett viktigt moment som då faller bort är uppföljningen av hemuppgifterna. Om man som kursledare bara vill arrangera ett av tillfällena rekommenderar vi att man funderar över om man på annat sätt kan följa hemuppgiften och utvärdera kurstillfället.

Tillfälle 1 – Rutiner i vardagen

Första kurstillfället inleds med en presentation av kursen samt presentation av deltagarna. Kurstillfället handlar sedan om rutiner i vardagen och bygger på sidan "Klara rutiner i vardagen". De strategier som beskrivs på webbsidan och vid kurstillfället är att förbereda barnet, att öka barnets delaktighet samt att anpassa kravnivån. Vi tittar också på en av filmerna från webbsidan om hur man kan få rutiner att fungera smidigare.

Material att dela ut: Åhörarkopior och hemuppgiftslapp. Hemuppgiftslappen laddar ni ner och skriver ut som "häfte" för att få en vikt A4-sida. Eventuellt också utskriven sammanfattning från sidan "Klara rutiner i vardagen" (kom ihåg att den finns tillgänglig på fem språk!). Vi rekommenderar även att dela ut bildstöd som föräldrarna kan prova att använda som en del av hemuppgiften.

Hemuppgift: Hemuppgiften efter tillfälle 1 är att välja en vardagssituation och prova strategierna att förbereda och att göra barnet delaktig för att förenkla situationen.

Exempel på hemuppgifter föräldrar gjort

Som kursledare och professionell som träffar föräldrar till små barn kommer du samla på dig en bank av exempel på hur föräldrar på olika sätt kan få rutiner i vardagen att fungera smidigare. Här har vi samlat exempel på vad föräldrar som gått utbildningen har gjort. Vi tänker att dessa kan fungera som inspiration för kursledaren och vara en start för den bank av exempel man som kursledare bygger upp.

Bilder för läggingsrutin: En mamma beskrev att hon använde bilder för att förbereda barnet inför olika moment av läggingsrutinen. Hon satte upp bilderna på kylskåpet och visade dem inför varje nytt moment. Första kvällen märkte hon ingen större skillnad. Redan andra kvällen när barnets pappa stod för kvällsrutinen märktes skillnad. Blöjbytet gick utan protest och rutinen gick snabbare. Den största skillnaden upplevde de när mormor var barnvakt och även hon fick kvällsrutinen att fungera enklare, vilket tidigare varit ett problem. Mamman reflekterade själv över att den största skillnaden förmodligen bestod i att alla vuxna nu gjorde på samma sätt varje kväll vilket gjorde rutinen förutsägbar och lättare för barnet att följa. Barnet var knappt 18 månader.

En ny pyjamas: En annan förälder beskrev att hennes barn inte ville gå och lägga sig om kvällen. För att öka barnets motivation köpte hon tillsammans med barnet en ny fin pyjamas. Att sätta på sig pyjamasen blev det sista momentet i kvällsrutinen. Eftersom barnet såg fram emot detta ökade motivationen att genomföra de andra momenten av kvällsrutinen.

Föräldern beskrev också att de var noga med att pyjamasen bara fick användas i sängen och togs av direkt på morgonen. Barnet var knappt två år.

En karta över aktiviteter: En pappa beskrev att eftermiddagarna var svåra. När han behövde laga mat för barnet omkring och bad ofta om att få gå ut eller göra aktiviteter som inte var möjliga just då. Pappan gjorde då bilder på de aktiviteter som barnet kunde sysselsätta sig med själv på eftermiddagarna. Innan pappan började laga mat hjälpte han barnet att välja en av aktiviteterna och komma igång med den. Barnet var knappt tre år.

Hjälpa till i köket: En mamma beskrev att hennes barn alltid stod och skakade diskmaskinen när hon plockade ur denna. Hon visade då barnet hur det kunde ge henne en tallrik i taget som hon ställde in i skåpet. På detta sätt blev det till en rolig lek att plocka ur diskmaskinen ihop samtidigt som situationen blev mindre stressig för mamman. Barnet var runt 18 månader.

Välja kläder: En förälder beskrev att det var jobbigt att ta på sitt barn kläder då barnet hela tiden blev missnöjd med kläderna föräldern valde. Föräldern började då att välja ut två av varje plagg som barnet fick välja mellan, två tröjor, två olika byxor osv. Påklädningen gick efter detta mycket enklare, barnet fick vara med och bestämma men föräldern hade bestämt vilka alternativ som fanns beroende på väder. Barnet var knappt två år.

Foto på förskolan: En mamma berättade att hennes barn som precis börjat förskolan ofta blev ledsen vid lämningar. Hon började då visa ett foto på förskolan i mobilen innan de gick dit. Mamman upplevde att detta gjorde det något enklare. När de av en slump stötte på barnets förskolelärare i parken började barnet gråta. Mamman berättade att hon då förstod att hon också måste visa en bild för och förklara för barnet vilka dagar de inte skulle gå till förskolan. Hon började visa en bild på lekparken de dagar barnet inte skulle gå till förskolan. Barnet var runt 18 månader.

Välja tandborste: En mamma beskrev att hennes barn aldrig ville borsta tänderna. För att öka barnets motivation köpte hon två nya tandborstar i olika färger. Varje kväll lät hon barnet välja tandborste. Bara denna lilla förändring gjorde stor skillnad och tandborstningen gick enklare. Barnet var drygt två år.

Tillfälle 2 - Kommunikation

Andra kurstillfället handlar om hur föräldrar kan stötta sina barns kommunikationsutveckling. Tillfället är baserat på sidorna "Kom igång med kommunikation" och "Kom igång med bokläsning". Kurstillfället inleds med att beskriva hur föräldrar kan fånga upp och svara på barnets kommunikation, det vill säga att använda en responsiv kommunikationsstil. Detta lyfts fram då forskning visat att det är en av de viktigaste strategierna för att stötta barns kommunikationsutveckling. Kursledarens uppgift är att förklara strategin och göra föräldrarna medvetna om hur de i vardagen kan skapa mer kommunikation mellan sig och sitt barn. Resterande delen av kurstillfället fokuserar på hur man kan få till gemensam bokläsning med sitt barn. De strategier som beskrivs är en så kallad kommunikationstriangel, att anpassa situationen, att fånga barnets uppmärksamhet samt att tolka, bekräfta barnets kommunikation samt ge barnet tid att svara.

Material att dela ut: Åhörarkopior och hemuppgiftslapp. Hemuppgiftslappen laddar ni ner och skriver ut som "häfte" för att få en vikt A4-sida. Eventuellt utskriven sammanfattning från "Kom igång med kommunikation" och "kom igång med bokläsning" (kom ihåg att de finns tillgängliga på fem språk!). Om det finns möjlighet rekommenderar vi även att kursdeltagarna får boken "Dadda hälsar på" som är en perfekt bok för att komma igång med gemensam bokläsning.

Hemuppgift: Hemuppgiften efter tillfälle 2 är att prova att läsa bok tillsammans med sitt barn. I projektet har vi haft möjlighet att ge deltagarna boken "Dadda hälsar på" och det har varit värdefullt. Då har föräldrarna kunnat läsa denna bok som hjälpt dem att använda strategier för att fånga barnets uppmärksamhet och svara på barnets kommunikation. Vi har valt att använda bokläsning som hemuppgift eftersom det är en tydlig och konkret uppgift och att forskning har visat att gemensam bokläsning har en positiv inverkan på barns kommunikativa och språkliga utveckling. Om det inte finns möjlighet att dela ut boken "Dadda hälsar på" på kursen, så är det bra att tipsa om att de kan låna den på biblioteket.

Respons på hemuppgift: På de föräldrautbildningar vi hållit har de allra flesta föräldrar lyckats genomföra denna hemuppgift. Innan kursen var det många föräldrar som aldrig tidigare hade försökt att läsa bok tillsammans med sina barn. En del föräldrar hade försökt men hade haft svårt att väcka barnets intresse för bokläsningen då de inte hade haft strategier för hur de kunde göra det. Många av föräldrarna uttryckte att bokläsning var något de skulle fortsätta att göra tillsammans med sina barn efter kursen.

Tillfälle 3 - Lek

Tredje kurstillfället handlar om hur föräldrar kan hjälpa sina barn att komma igång med lek. Tillfället är baserat på sidan "Kom igång med lek". Tillfället inleds med att prata om varför lek är viktigt. För en del föräldrar är det självklart att leka ihop med sina barn. Andra föräldrar har kanske inte tänkt på lekens viktiga roll i barnets utveckling. Efter det presenteras strategier för att få till gemensam lek med sitt barn; välj en lek, förbered för leken, lär barnet leken, fånga barnets uppmärksamhet och att ha roligt i leken. Vi tittar även på filmen "Enkla lekar" från webbsidan.

Material att dela ut: Åhörarkopior och hemuppgiftslapp. Hemuppgiftslappen laddar ni ner och skriver ut som "häfte" för att få en vikt A4-sida. Eventuellt utskriven sammanfattning från sidan "Kom igång med lek" (kom ihåg att den finns tillgänglig på fem språk!). Lekkort eller lekkarta från webbsidan som föräldrarna kan prova att använda hemma.

Hemuppgift: Hemuppgiften efter tredje tillfället är att prova någon av lekarna som beskrivs på webbsidan eller en annan lek.

Respons på hemuppgiften: Eftersom tredje tillfället även är det sista tillfället följs hemuppgiften inte upp på ett kommande kurstillfälle. Vi rekommenderar att på andra sätt försöka fånga upp hur det gått för föräldrarna, till exempel när man kommer på återbesök på BVC eller kommer till öppna förskolan med sitt barn.

Utvärdering av kursen

Den viktigaste delen av utvärderingen är uppföljningen och diskussionen kring hemuppgifterna. Det är då som man som kursledare får veta om deltagarna förstått och lyckats använda de strategier man gick igenom vid det tidigare tillfället.

De som önskar kan också utvärdera kursen med ett formulär. Vi rekommenderar då att ställa frågor om hur deltagarna upplevde kursen och dess innehåll men också frågor kopplade till de specifika områden man går igenom på kursen, exempelvis en fråga om man läser bok tillsammans med sitt barn. Det kan också vara bra att ställa frågor kring det praktiska arrangemanget.

Kursledarens roll

Syftet med kursen är att hjälpa föräldrar att komma igång att använda strategier från webbsidan för att stötta sina barns utveckling inom lek och kommunikation samt för att få rutiner i vardagen att fungera smidigare. När föräldrarna har gått kursen hoppas vi också att de känner sig stärkta i sin föräldraroll och upplever att de kan göra skillnad för sina barns utveckling. Att prova nya sätt att göra saker är svårt. Som kursledare behöver man ha koll på hur man bäst *förklarar* strategierna, *peppar* föräldrarna att prova strategierna och *lyfter* deras framgång så att den positiva utvecklingen kan fortsätta.

Förklara och motivera

Skapa dig en bild av den eller de du pratar med. För att veta vad som är relevant för en specifik föräldragrupp och vad de önskar stöd kring är det viktigt att skapa sig en bild av dem. Kursens introduktionsrunda fungerar som ett sätt att göra det. Det är ofta bra att även under föreläsningssdelarna av kursen regelbundet ställa frågor till föräldrarna, exempelvis om de känner igen sig, vilka rutiner eller lekar som fungerar bra eller mindre bra hemma hos dem och om de har några andra strategier som de själva använder.

Barnuppfostran är väldigt kulturellt betingat. Beroende på vilken kultur föräldrarna har vuxit upp i kan de ha olika idéer om vad de vill göra ihop med sina barn och vad som är viktigt i familjelivet. För att föräldrakursen ska kännas relevant för alla föräldrar är det viktigt att fånga upp föräldrarnas egna målbilder, hur de skulle vilja att vardagen såg ut. Det kan också vara bra att förmedla varför vi som kursledare och professionella tycker att vissa saker är viktigt. Vi vet exempelvis att gemensam bokläsning är bra för språkutvecklingen. Många föräldrar vet det här och vill gärna läsa bok ihop med sina barn om vi berättar hur. I andra fall måste kursledaren börja med att skapa motivation till bokläsning. Det kan man göra genom att hänvisa till forskning och knyta an till föräldrarnas egna målbilder, kanske genom att förklara hur bokläsningen kan vara första steget på vägen mot att kunna prata om sin dag tillsammans eller berätta sagor för sitt barn.

Visa och var modell. När man berättar om strategierna, exempelvis att använda bildstöd, att introducera nya lekar eller arrangera en kommunikationstriangel, är det bra att visa. Vi rekommenderar varmt att titta på de filmer som finns upplagda på webbsidan. Som kursledaren kan det också vara bra att visa och demonstrera under kursens gång.

Bjud på dig själv. För att skapa en god allians med föräldrarna är det viktigt att kunna vara lite personlig. Bjud gärna på exempel från dina egna erfarenheter, exempelvis hur det var första gången du provade strategierna.

Ge exempel. Verkliga (eller påhittade) exempel är alltid bra att dela med sig av. Som kursledare har man förmånen att kunna samla på sig en bank av exempel på hur olika föräldrar löst olika situationer, vad de hittat på för lekar och så vidare. Exempel gör att strategierna och informationen blir lättare att förstå. Det gör också att det känns genomförbart för föräldrarna att börja använda strategierna om de får exempel på hur andra föräldrar omsatt strategierna.

Gör en plan tillsammans med föräldrarna. Eftersom det är svårt att göra saker på nya sätt kan många vara hjälpta av att göra en plan ihop med en kursledare. En bra idé kan vara att i slutet av kurstillfället fråga vad några föräldrar planerar att prova hemma. Om föräldrarna har svårt att komma på kan ni planera tillsammans. Ställ frågor kring vilken situation som är svår eller vad för lek de skulle tycka var kul att leka tillsammans med sina barn.

Hjälp föräldern att själv göra en plan genom att fråga vilka strategier de skulle kunna använda. I denna situation kan det vara viktigt att hjälpa föräldrarna att hitta något enkelt att börja med som man ändå tror skulle kunna göra skillnad.

Var ödmjuk. När man som kursledare förklarar och ger tips till föräldrar är det alltid viktigt att vara ödmjuk. Kanske har föräldrarna redan provat någon av strategierna och inte upplevt att de gör skillnad. Eller har de andra strategier som de redan använder. Även om vi som kursledare är experter sitter vi aldrig ensamma inne med svaren om hur föräldrar kan hjälpa just sina barn. Målet med kursen är att stärka föräldrarna i sin föräldraroll och det är därför viktigt att lyfta föräldrarnas egen expertis.

Ge feedback på hemuppgifter

Kursen innehåller hemuppgifter för att föräldrarna redan under kursens gång ska börja prova de strategier som beskrivs på webbsidan. I början av kurstillfälle två och tre presenterar deltagarna sina hemuppgifter för gruppen och kursledarens uppgift är då att ge feedback och försöka hjälpa föräldrarna vidare.

Upplägg för återkoppling av hemuppgifterna. Beroende på gruppens storlek, lokalens utformning och kurstillfällets längd har man olika möjlighet att ge feedback på hemuppgifterna. När möjlighet finns rekommenderar vi att alla erbjuds möjlighet att kort berätta om sin hemuppgift. För att kursledaren och de andra deltagarna ska få en ännu bättre förståelse för vad föräldrarna gjort kan man också uppmuntra deltagarna att filma hemuppgiften de genomfört och visa i grupp. Om det inte finns möjlighet att prata om allas hemuppgifter är det ändå viktigt att lyfta fram och prata om några hemuppgifter. Detta blir en repetition av förra tillfället, en chans att prata om hur man kan fortsätta att använda strategierna i fler situationer och en inspiration för övriga kursdeltagare.

Skapa dig en bild av hur det gick. För att få en bra bild av hur det gått för föräldrarna är det ofta en bra idé att börja med att fråga vad de hade planerat. Här kan hemuppgiftslappen vara till god hjälp. Vilken rutin eller lek försökte de förbättra? Vilka strategier tänkte de använda? Efter detta kan man gå vidare och fråga hur det gick och om föräldrarna märkte någon skillnad.

Hitta det som gick bra. Det är den viktigaste uppgiften för en kursledare. Försök att hitta det som verkar ha gått bra för föräldern och lyft fram det för gruppen. Tanken är att de ska göra det som blev bra mer och oftare och då är det viktigt att få feedback på det från kursledaren.

Hjälp föräldern att se sitt inflytande. Det är inte ovanligt att föräldrar hittar andra förklaringar till att något gått bra än att de själva ändrat sitt agerande i situationen. De kan vara av uppfattningen att förbättringen i bokläsningen, rutinen eller leken berodde på slumpen eller vad barnet ätit just denna dag. I dessa fall är det viktigt att kursledaren hjälper föräldrarna att se kopplingen mellan vad de själva gjort och förändringen i situationen. Det kan vara en bra idé att fråga föräldrarna vad de tror att förändringen berodde på eller fråga mer specifikt om de tror att det gjorde skillnad med bildstöd, hur de hade planerat leken eller hur de satt när de läste bok.

Hjälp föräldrarna vidare. För att hjälpa föräldrarna att börja använda strategierna i fler sammanhang kan det vara bra att fråga om det finns någon mer situation där de kan använda bildstöd, om de fått idéer till nya lekar de vill prova eller om de funderat på att läsa några fler böcker ihop med sina barn. Även om hemuppgifterna är konkreta är målet att föräldrarna ska börja använda strategierna genomgående i vardagen.